

Journal of Education
Graduate Studies Research, KKU.

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/EDGKKUJ>

การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 (อุดรธานี)

Developing Indicators of Cultural Competence for High School Students
under The Secondary Education Service Area 20 (Udon Thani)

สุจิตรา โซพิมาย^{1*} และ ทศน์ศิริรินทร์ สว่างบุญ²

Sujittra Sopimai^{1*} and Tatsirin Sawangboon²

¹นักศึกษาลำดับสูงสุดการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Master of Education Program in Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Mahasarakham University

²อาจารย์ สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Lecturer, Educational Research and Development Program, Faculty of Education, Mahasarakham University

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 (อุดรธานี) และ 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 (อุดรธานี) จำนวน 429 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและแบบวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์สถิติเชิงบรรยายและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า

1. สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ความตระหนักทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ การเห็นความหลากหลายทางวัฒนธรรม การเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม และการยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม องค์ประกอบที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ คือ ความรู้ในวัฒนธรรมเฉพาะ และความรู้ในวัฒนธรรมหลากหลาย องค์ประกอบที่ 3 ทักษะทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ คือ ความไวทางวัฒนธรรม ความยืดหยุ่นในการปรับตัวทางวัฒนธรรม การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่างวัฒนธรรม ความสามารถในการสื่อสารต่างภาษา และการกำกับตนเองด้านวัฒนธรรม

*Corresponding author. Tel: 084 7859611

Email address : sujittaso@hotmail.com

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า โมเดลการวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนที่พัฒนาขึ้นมีความตรงเชิงโครงสร้าง โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 11.543$, $df = 10$, $P = 0.3168$, $CFI = 0.999$, $TLI = 0.998$, $RMSEA = 0.019$, $SRMR = 0.012$ และค่า $\chi^2/df = 1.154$ ยืนยันว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ: การพัฒนาตัวบ่งชี้, สมรรถนะเชิงวัฒนธรรม

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop the indicators of cultural competence for high school students under the Secondary Education Service Area 20 (Udon Thani) and 2) to confirmatory factor analysis of cultural competence. The sample used in this study was 429 high school students of the academic year 2015 schools under the Secondary Education Service Area 20 (Udon Thani). Two instruments used were a specialist interview form and a cultural competence scale for students. Data analysis with Content Analysis, Descriptive Statistics and Confirmatory Factor Analysis (CFA) were conducted by using the statistical software.

The research result found:

1. Students' cultural competence indicators consisted of 3 factors with 10 indicators: (1) cultural awareness were measured by using 3 indicators: perception of cultural diversity, appreciation of culture and acceptance of cultural diversity (2) cultural knowledge were measured by using 2 indicators: knowledge of culture specifics and knowledge of cultural diversity and (3) cultural skills were measured by using 5 indicators: cultural sensitivity, flexibility to adapt the culture, interpersonal skill of different cultures, communication skills foreign language and self-regulation on culture.

2. The results confirmatory factor analysis of cultural competence for high school students was found the development of the model of cultural competence was construct validity. They were considered from indices used for checking validity of the model: $\chi^2 = 11.543$, $df = 10$, $P = 0.3168$, $CFI = 0.999$, $TLI = 0.998$, $RMSEA = 0.019$, $SRMR = 0.012$ and $\chi^2/df = 1.154$. Confirmed that consistent with empirical data.

Keywords: Development Indicators, Cultural Competence

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ของกลุ่มประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน (The Association of South East Asian Nations: ASEAN) ซึ่งมีประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกรุ่นก่อน ก่อตั้งขึ้นโดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ 3) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ซึ่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ตกลงกันที่จะลด/เลิกข้อจำกัดในการค้าบริการใน 4 สาขาบริการสำคัญ ได้แก่ การบริการข้ามพรมแดน การบริการในต่างประเทศ การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ และการให้บริการโดยบุคคลธรรมดา ส่งผลให้เกิดเสรีในการลงทุนมากขึ้น เกิดการเคลื่อนย้ายของแรงงานฝีมือและแรงงานไร้ฝีมือ (กรมอาเซียน, 2556) ทำให้มีแนวโน้มว่าจากนี้ไปจะมีชาวต่างชาติทั้งในและนอกกลุ่มประเทศสมาชิกเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ทำให้มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้คนที่มีความแตกต่างในด้านความเชื่อ ทัศนคติ ความรู้ บุคลิกภาพ บรรทัดฐาน ความประเพณี ศิลปะ และภาษา หรือที่เรียกรวมกันว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural Difference) (Matsumoto, 2009) มากยิ่งขึ้น จังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียนคือประเทศลาว ได้รับการส่งเสริมให้เป็นเมืองท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ทำให้นักเรียนนักศึกษา นักท่องเที่ยว และแรงงานต่างชาติ เดินทางเข้ามาศึกษา ท่องเที่ยว ทำงาน และพำนักอาศัยอยู่ในจังหวัดอุดรธานีเป็นจำนวนมาก อีกทั้งประชากรในจังหวัดอุดรธานีมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2558) จึงถือได้ว่า จังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ความหลากหลายทางวัฒนธรรมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สามารถเกิดได้แบบค่อยเป็นค่อยไปหรือเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลัน ขอบเขตของการเปลี่ยนแปลงอาจเปลี่ยนแปลงได้ทั้งระดับจุลภาคซึ่งเกิด

ในวงแคบและระดับมหภาคซึ่งเกิดขึ้นในวงกว้าง สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้ทั้งจากการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและความต้องการของมนุษย์ รวมทั้งจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางสังคม การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ความรู้ที่ก้าวหน้าและเทคโนโลยีที่ทันสมัย นโยบายหรือความประสงค์ของสมาชิกในสังคม ด้วยเหตุปัจจัยต่าง ๆ ก่อให้เกิดการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุจะได้รับการยอมรับง่ายกว่าวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมอาจก่อให้เกิดความล่าช้าทางวัฒนธรรม (Cultural Lag) อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงแต่ละประเภทไม่ได้สัดส่วน ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่เข้าใจกันระหว่างคนรุ่นหนึ่งกับคนอีกรุ่นหนึ่ง เรียกว่า ช่องว่างทางวัฒนธรรม (Culture Gap) (กระทรวงวัฒนธรรม, 2552) และความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นประเด็นที่อาจก่อให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกันในกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมและภูมิหลังไม่เหมือนกัน (อมรา พงศาพิชญ์, 2547) อีกทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนต่างวัฒนธรรมนั้นก็มีโอกาสที่จะเกิดความเข้าใจที่ผิดพลาด ซึ่งก่อให้เกิดสถานการณ์ที่ตึงเครียดและความขัดแย้งขึ้นได้ แสดงให้เห็นว่าเราควรให้ความสำคัญและใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างมาก สำหรับการจัดการกับความแตกต่างในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพทางสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางกายและจิตใจเพื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ เด็กวัยรุ่นต้องผสมผสานลักษณะเฉพาะตนในแง่มุมต่าง ๆ ให้เข้ากับความเป็นจริงของครอบครัว วัฒนธรรม ค่านิยมของสังคม และกลุ่มเพื่อนร่วมวัย แต่เนื่องจากความแตกต่างทางด้านครอบครัว วัฒนธรรม ค่านิยมของสังคม ทำให้เด็กวัยรุ่นมีความสามารถในการปรับตัวได้แตกต่างกัน มีบางแง่มุมที่เด็กยังไม่รู้จักตนเองดีพอ สำหรับวัยรุ่นที่ไม่รู้จักสมรรถภาพและคุณลักษณะของตน ไม่สามารถผสมผสานอัตลักษณ์ของตนกับโครงสร้างของสังคม จึงมักกลายเป็นวัยรุ่นที่หลงลืมตนและมีตนอันสับสน วัยรุ่นเหล่านี้จะเป็นวัยรุ่นที่ว้าเหว่ ไม่เป็นตัวของตัวเอง เหนงหางอย ชักงวล ตัดสินใจไม่ได้ รู้สึกว่าตนถูกทอดทิ้ง จนกลายเป็น

อันธพาล ติดยาเสพติด ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อสังคม (ในรายที่มีความสับสนในตนอย่างรุนแรง) (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2551) กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญจึงมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการเปิดเสรีการศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมทางการศึกษาและการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ตฤณ ศุภโชคอุดมชัย, 2558) ดังนั้น สถานศึกษาจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาให้นักเรียนให้สามารถดำเนินชีวิตให้เป็นปกติสุขในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นผู้มี “สมรรถนะเชิงวัฒนธรรม” เนื่องจาก สมรรถนะเชิงวัฒนธรรม (Cultural Competence) เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้ เรียนรู้ และทำความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่าง รวมทั้งยอมรับในความแตกต่าง และรู้จักปรับตัวเพื่อให้มีทักษะที่เหมาะสมในการติดต่อสื่อสาร สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของความแตกต่างโดยปราศจากความขัดแย้ง

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยของไทยเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน และครู ได้แก่ ชุตินันท์ จันทรเสนานนท์ (2553), ณิชามา จันทรเพ็ญ (2555) และกมลชนก ชำนาญ (2556) ทำให้ได้ข้อค้นพบว่า นักการศึกษายังมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันในเรื่องตัวบ่งชี้สมรรถนะเชิงวัฒนธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน เนื่องจากตัวบ่งชี้ (Indicators) เป็นแนวคิดที่ถูกนำมาใช้ศึกษาปัญหาทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ จำนวนมากเพื่อให้ได้ตัวชี้วัดที่เหมาะสมและสามารถนำไปตอบปัญหาทางการศึกษาได้ ซึ่งการนำความรู้เรื่องสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมไปปฏิบัติให้เป็นผลหรือไม่นั้น จำเป็นต้องมีเครื่องมือวัดที่มีความเหมาะสมและเชื่อถือได้ ดังนั้น ตัวบ่งชี้ที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการนำไปวางแผนการกำหนดนโยบายทางการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อนักบริหารการศึกษาและนักการศึกษา

สำหรับใช้วิเคราะห์ วางแผนการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนานักเรียนอย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 (อุดรธานี)
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 (อุดรธานี)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 (อุดรธานี) มีจำนวนนักเรียน 26,100 คน จากโรงเรียน 63 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 (อุดรธานี) ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักของแฮร์และคณะ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) เสนอให้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 10–20 คนต่อตัวแปรในการวิจัยหนึ่งตัวแปร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 10 ตัวแปร ขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงมีค่าประมาณ 200 คน โดยคำนวณจากขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 20 เท่าต่อตัวแปรในการวิจัยหนึ่งตัวแปร เพื่อความเป็นตัวแทนที่ดีมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นอีก 50% ของค่าประมาณ จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 429 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยสุ่มอำเภอที่อยู่ในจังหวัดอุดรธานีทั้งหมด 20 อำเภอมาร้อยละ 30 โดยการสุ่มแบบกลุ่ม ได้ทั้งหมด 6 อำเภอ ซึ่งมีโรงเรียน 35 โรงเรียน ดำเนินการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยจำแนกโรงเรียนในแต่ละแต่ละอำเภอที่สุ่มมาได้ ออกเป็น 4 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่

และขนาดใหญ่พิเศษ ดำเนินการสุ่มร้อยละ 30 ของโรงเรียนแต่ละขนาด ได้โรงเรียนขนาดเล็ก 6 โรงเรียน ขนาดกลาง 3 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน และขนาดใหญ่พิเศษ 2 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 12 โรงเรียน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น ม.4, ม.5 และ ม.6 ที่มีความหลากหลายจากโรงเรียนทุกขนาดเท่า ๆ กัน ดังนั้นจึงใช้ห้องเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนทั้ง 12 โรงเรียน เป็นหน่วยในการสุ่ม ดำเนินการสุ่มแบบกลุ่มโรงเรียนละหนึ่งห้องเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจำนวน 429 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิและเอกสารประกอบการสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน เกี่ยวกับกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย โดยมีประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและขอคำแนะนำเพิ่มเติมในการพัฒนาและปรับกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.2 แบบวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 แบบวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม เป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ท จำนวน 50 ข้อ ครอบคลุม 10 ตัวบ่งชี้ ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อ (Index of Congruence: IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 (อุดรธานี) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อได้ 0.21 ถึง 0.66 ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม และสร้างกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะเชิงวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ความคิดเห็นและขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านสังคมวัฒนธรรมและด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 7 คน เพื่อตรวจสอบกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 450 ฉบับ จากนั้นนำแบบวัดที่ได้มาตรวจคัดเลือกไว้เฉพาะแบบวัดที่สมบูรณ์ จึงได้แบบวัดสำหรับทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 (อุดรธานี) จำนวน 429 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.33 ของแบบวัดทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

4.2 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) โดยใช้โปรแกรม Mplus ซึ่งพัฒนาโดย Linda K. Muthen และ Bengt O. Muthen (สุนทรพจน์ ดำรงพานิช, 2554)

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน พบว่า สมรรถนะเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วยองค์ประกอบจำนวน 3 องค์ประกอบ 10 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1) องค์ประกอบความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม (CC) ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การเห็นความหลากหลายทางวัฒนธรรม (PCD) การเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม (AOC) และการยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม (ACD)

2) องค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม (KC) ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความรู้ในวัฒนธรรมเฉพาะ (CSK) และความรู้ในวัฒนธรรมหลากหลาย (KOM)

3) องค์ประกอบทักษะทางวัฒนธรรม (PC) ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความไวทางวัฒนธรรม (COS) ความยืดหยุ่นในการปรับตัวทางวัฒนธรรม (FAC) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่างวัฒนธรรม (IDC) ความสามารถในการสื่อสารต่างภาษา (ACL) และการกำกับตนเองด้านวัฒนธรรม (SOD)

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 429 คน ปรากฏดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r_{xy}) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r_{xy}) ของตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปรสังเกตได้	PCD	AOC	ACD	CSK	KOM	COS	FAC	IDC	ACL	SOD
PCD	1.000									
AOC	0.707**	1.000								
ACD	0.674**	0.721**	1.000							
CSK	0.648**	0.679**	0.743**	1.000						
KOM	0.285**	0.275**	0.437**	0.419**	1.000					
COS	0.617**	0.557**	0.621**	0.602**	0.588**	1.000				
FAC	0.571**	0.570**	0.647**	0.597**	0.551**	0.728**	1.000			
IDC	0.557**	0.603**	0.614**	0.579**	0.319**	0.549**	0.688**	1.000		
ACL	0.252**	0.206**	0.339**	0.362**	0.554**	0.506**	0.496**	0.414**	1.000	
SOD	0.600**	0.542**	0.597**	0.610**	0.492**	0.698**	0.719**	0.642**	0.516**	1.000
	3.90	4.08	3.94	3.86	3.36	3.66	3.76	3.70	3.21	3.79
S.D.	0.81	0.81	0.78	0.79	0.80	0.75	0.80	0.63	0.65	0.77

Bartlett's test of sphericity = 2966.00 df = 45 p = .000
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling adequacy = .923

หมายเหตุ ** p < .01

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 45 คู่ มีความสัมพันธ์ทางบวกและมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.206 ถึง 0.743 ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่า Bartlett's test of sphericity = 2966.00 df = 45 p = .000 ค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling adequacy: KMO = .923 แสดงว่า ข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 (อุดรธานี) แสดงดังตารางที่ 2

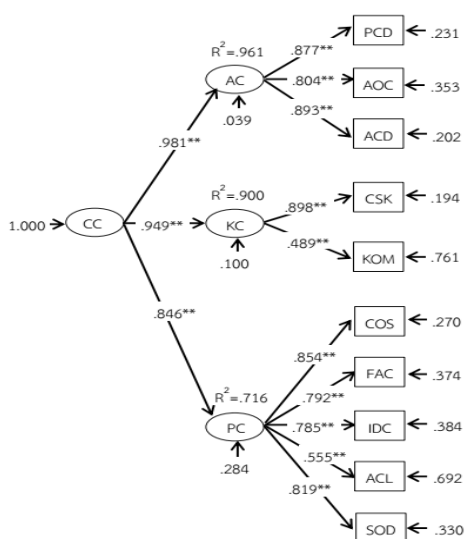
ตารางที่ 2 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ	สัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบ	SE	Z-test	R ²
ตัวแปรสังเกตได้					
PCD	1.000	0.877**	0.022	40.239	0.769
AOC	0.919	0.804**	0.022	37.399	0.647
ACD	0.987	0.893**	0.020	44.124	0.798
CSK	1.000	0.898**	0.021	43.512	0.806
KOM	0.552	0.489**	0.040	12.259	0.239
COS	1.000	0.854**	0.020	43.375	0.730
FAC	0.996	0.792**	0.032	24.699	0.626
IDC	0.776	0.785**	0.025	31.975	0.616
ACL	0.564	0.555**	0.036	15.245	0.308
SOD	0.985	0.819**	0.020	40.854	0.670
ตัวแปรแฝง					
AC	1.000	0.981**	0.019	53.002	0.961
KC	0.970	0.949**	0.005	200.032	0.900
PC	0.776	0.846**	0.024	35.476	0.716
ดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล	$\chi^2 = 11.543$, df = 10, P = 0.3168, CFI = 0.999, TLI = 0.998, RMSEA = 0.019, SRMR = 0.012, $\chi^2/df = 1.154$				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลการวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมมีความตรงเชิงโครงสร้าง พิจารณาได้จากค่าดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 11.543$, df = 10, P = 0.3168, CFI = 0.999, TLI = 0.998, RMSEA = 0.019, SRMR = 0.012 และค่า $\chi^2/df = 1.154$ ยืนยันว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 10 ตัว จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 10 ตัวนี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญขององค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ ซึ่งตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ ความรู้ในวัฒนธรรมเฉพาะ รองลงมาคือ การยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุดคือ ความรู้ในวัฒนธรรมหลากหลาย และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรแฝงสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมทั้ง 3 ตัว จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดสมรรถนะ เชิงวัฒนธรรม พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรแฝงทั้ง 3 ตัว มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ตัวแปรแฝงทั้ง 3 ตัวนี้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม ซึ่งองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ ความตระหนักทางวัฒนธรรม รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม และทักษะทางวัฒนธรรม ตามลำดับ รายละเอียดผลการวิเคราะห์ แสดงดังแผนภาพที่ 1

$\chi^2=11.543$, $df=10$, $P=0.3168$, $CFI=0.999$,
 $TLI=0.998$, $RMSEA=0.019$, $SRMR=0.012$

แผนภาพที่ 1 โมเดลการวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 20 (อุดรธานี)

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 (อุดรธานี) พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความตระหนักทางวัฒนธรรม ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม และทักษะทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับผลการวิจัยของชุดินันท์ จันทรเสนานนท์ (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแบบวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า องค์ประกอบของสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมควรประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ ความตระหนักทางวัฒนธรรม ความรู้ทางวัฒนธรรม และทักษะทางวัฒนธรรม รวมทั้งผลการวิจัยของณิชาภา จันทรเจริญ (2555) ที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวบ่งชี้และแบบวัดสมรรถนะข้ามวัฒนธรรมของครู พบว่า สมรรถนะข้ามวัฒนธรรมของครูประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ

ได้แก่ ความตระหนักทางวัฒนธรรม ความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรม และทักษะส่วนบุคคล

2.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 (อุดรธานี) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 11.543$, $df = 10$, $P = 0.3168$, $CFI = 0.999$, $TLI = 0.998$, $RMSEA = 0.019$, $SRMR = 0.012$ และ $\chi^2/df = 1.154$ สอดคล้องกับผลการวิจัยของชุดินันท์ จันทรเสนานนท์ (2553) ซึ่งพบว่าโมเดลการวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ ความตระหนักทางวัฒนธรรม ความรู้ทางวัฒนธรรม และทักษะทางวัฒนธรรม รวมถึงผลการวิจัยของณิชาภา จันทรเจริญ (2555) ที่พบว่าโมเดลการวัดสมรรถนะข้ามวัฒนธรรมของครูประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความตระหนักทางวัฒนธรรม ความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรม และทักษะส่วนบุคคล

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ทุกตัว พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานขององค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า องค์ประกอบดังกล่าวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน และผลการวิเคราะห์พบว่า ความตระหนักทางวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ สามารถอธิบายการมีสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนได้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่นักเรียนเห็นความหลากหลายทางวัฒนธรรม เห็นคุณค่า และยอมรับในวัฒนธรรมที่หลากหลาย จะส่งผลให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมอื่น ทำให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกมลชนก ชำนาญ (2556)

ที่พบว่าระดับความสามารถทางวัฒนธรรมของครูในรายด้านทักษะทางวัฒนธรรมและความตระหนักทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ ความรู้ในวัฒนธรรมเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธิชาภา จันทรเจริญ (2555) ที่อธิบายว่า การพัฒนาสมรรถนะข้ามวัฒนธรรมของครูนั้น ควรส่งเสริมให้ครูเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนอย่างถ่องแท้ โดยสรุปการพัฒนาสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนควรเน้นให้นักเรียนเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางวัฒนธรรม สามารถยอมรับและปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของตนเองให้เข้ากับวัฒนธรรมที่แตกต่างได้โดยปราศจากอคติ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ในวัฒนธรรมประจำชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง ตลอดจนมีความรู้ในขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษาประจำชาติ ภาษาท้องถิ่น และค่านิยมที่พึงประสงค์ในสังคมอย่างลึกซึ้ง ควบคู่กับการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะทางวัฒนธรรม สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลต่างวัฒนธรรม ยอมรับและปรับตัวเมื่ออยู่ในสถานการณ์หรือสภาพที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม สามารถดำเนินชีวิตให้เป็นปกติสุขในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน ทำให้ได้ตัวบ่งชี้สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนจำนวน 10 ตัวบ่งชี้ ซึ่งจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงให้เห็นว่า โมเดลกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงเป็นสารสนเทศที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนให้สูงขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน โดยพบว่า องค์ประกอบความตระหนักทางวัฒนธรรม ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ การยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม องค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ ความรู้ในวัฒนธรรมเฉพาะ และองค์ประกอบทักษะทางวัฒนธรรม ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ ความไวทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากตัวบ่งชี้ดังกล่าวสอดคล้องกับระดับการมีสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหรือผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลไปวางแผนการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมในระดับที่สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 (อุดรธานี) เท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ หรือเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนในสังกัดอื่นที่มีใช้เฉพาะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 (อุดรธานี) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อไป

2.2 สำหรับการศึกษาสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน ควรมีการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด การศึกษาเปรียบเทียบโดยใช้ตัวแปรภูมิหลัง เช่น เพศ ระดับชั้น หรือเชื้อชาติ เป็นต้น เพื่อดูว่ามีความแปรเปลี่ยนของการวัดหรือไม่ ซึ่งจะทำให้ได้สารสนเทศที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาโมเดลการวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น

2.3 การศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนยังมีประเด็นที่น่าสนใจอื่น ๆ เช่น การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน เช่น ระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน และการศึกษาแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรม

หรือพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน/กิจกรรมที่ส่งเสริม
สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กมลชนก ชำนาญ. (2556). **การพัฒนาแบบวัดและการ
วิเคราะห์ระดับความสามารถทางวัฒนธรรม
ของครู**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. (2558). **แผนแม่บท
การพัฒนากลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย
(พ.ศ. 2558-2560)**. กรุงเทพฯ: สำนักกิจการ
ชาติพันธุ์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ.

กรมอาเซียน. (2556). **58 คำตอบสู่ประชาคมอาเซียน
2558**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: กรมอาเซียน
กระทรวงการต่างประเทศ.

กระทรวงวัฒนธรรม. (2552). **แผนแม่บทวัฒนธรรม
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๙**. กรุงเทพฯ: สำนัก
นโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง
วัฒนธรรม.

ตฤณ ศุภโชคอุดมชัย. (2558). กลยุทธ์การบริหารสถาน
ศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วารสารศึกษาศาสตร์
ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น**,
9(1), 25-34.

ชุติพันธ์ จันทระเสนานนท์. (2553). **การพัฒนาแบบวัด
สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน
มัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิชามา จันทระเพ็ญ. (2555). **การพัฒนาตัวบ่งชี้และ
แบบวัดสมรรถนะข้ามวัฒนธรรมของครู: การ
ทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัดตามภูมิ
หลังของครู**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสเรล (LISREL):
สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2551). **ทฤษฎีจิตวิทยานุคลิกภาพ
(รู้เขา รู้เรา)**. พิมพ์ครั้งที่ 15 (แก้ไขปรับปรุง).
กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.

สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช. (2554). **โปรแกรม Mplus
กับการวิเคราะห์ข้อมูลทางพฤติกรรมศาสตร์และ
สังคมศาสตร์**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

เสรี ชัดแฉ่ม. (2547). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง
ยืนยัน Confirmatory Factor Analysis.
วารสารวัดผลและวิจัยการศึกษา, 2(1), 18-19.

อมรา พงศาพิชญ์. (2547). **ความหลากหลายทาง
วัฒนธรรม (กระบวนทัศน์และบทบาทประชา
สังคม)**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

Matsumoto, D. (Ed.). (2009). **The Cambridge-
Dictionary of Psychology**. Cambridge:
Cambridge University Press.